

Burcu Kösem
EKONOMİ - FİNANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

1 Aralık / 2023

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki g¼ncel gelişmeleri, g¼venilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaaya y¼nelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

TCMB politikaları İSO'da kabul gördü

- ❑ Geçtiğimiz hafta Çarşamba günü TCMB başkanı Erkan, İstanbul Sanayi Odası'nda bir toplantı gerçekleştirdi. Bu toplantı hem Türkiye'nin önemli sanayicileri eşliğinde reel kesime hitap etmesi bakımından hem de bir önceki TCMB toplantısındaki nahoş izlenimi bertaraf etmek açısından önemliydi.
- ❑ Hatırlanacağı üzere eski TCMB başkanın Sn Kavcıoğlu'nun İSO toplantısında hem İSO başkanı Bahçivan hem de Soru-cevap kısmında sorusunu yönelten isimlerden biri olan Türkiye Hazır Beton Birliği Yönetim Kurulu Üyesi ve İSO Meclis Üyesi Adem Genç'le aralarında yaşanan polemik epeyce tartışılmıştı.
- ❑ O zamanlar faiz , yürütülen politika gereği düşük ancak bankalarca sağlanan kredilere hem ulaşım hem de maliyet o denli kolay değildi.
- ❑ Şimdilerde ise giderek yükselen ve son olarak Kasım ayı itibariyle pozitif alana geçen bir reel faiz var.
- ❑ Seçimlerden sonra yeni ekonomi yönetiminin kimi eleştirilere rağmen tüm sektör ve iş paydaşlarıyla gerçekleştirdiği iletişim ve kararlı duruş sanki şimdiden reel kesimin önemli bir STK'sı olan İSO tarafından kabul görmüş olacak ki Sn Bahçivan'ın olumlu ve destekler nitelikteki konuşmasında şu ifadeler yer verdi:
- ❑ “Umuyoruz ki önümüzdeki dönemde fon girişlerinde hız artacak. Böylece bu süreç Merkez Bankamızın rezerv artış politikasıyla da desteklenerek, kurlardaki aşırı volatilitenin önüne geçebilecek desteklerin oluşmasına kaynak sağlayacaktır. Faizler aracılığıyla talep yönetimi, enflasyonla mücadelede bir ‘acil müdahale’” niteliğinde” ifadelerini kullanan Bahçivan, “Bu yönden bakarsak, doğru zamanlamayla ve gerektiği oranda yapılan para politikası müdahaleleri, fiyat istikrarı açısından tartışmasız bir role ve öneme sahip. Ancak diğer yandan para politikasından da tüm sorunlarımızı çözmesini beklememeliyiz” dedi.

Algı, kabul ve itibar...Haftaya damgasını vurdu!

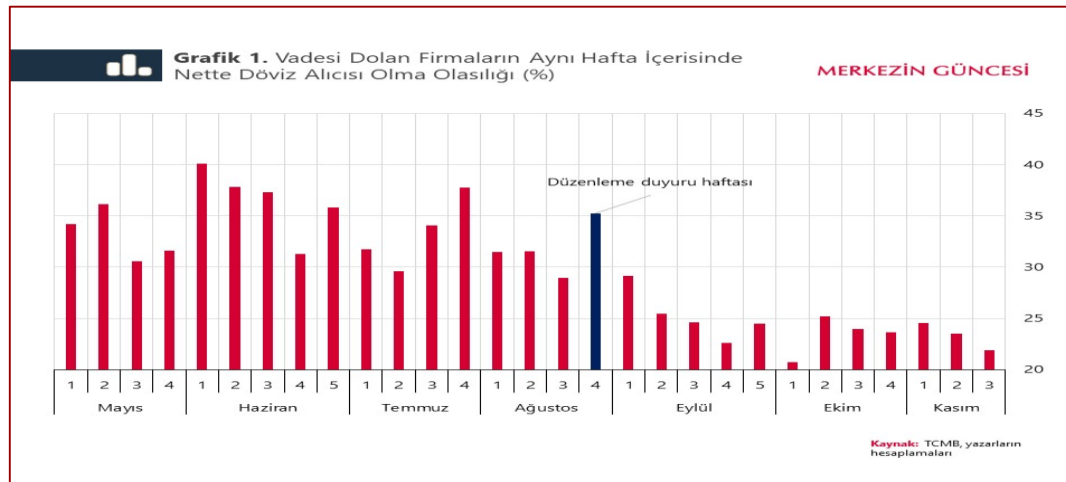
- ❑ TCMB başkanı Erkan, İSO toplantısında detaylı ve net bir sunum yaparak, dezenflasyon politikasının genel seyrinden ve bunun başarılı olacağına dair öncü sinyallerin de alınmaya başlamış olmasından başlayarak;
- ❑ “Türk lirasına geçiş zamanının geldiğine inanıyoruz. Bunun en doğrudan yansımalarını mevduat gelişmelerinde görüyoruz”
- ❑ “Yakın dönemde rezervlerde gözlenen artışta Körfez Ülkeleri’nin yanı sıra batılı fon girişlerinin de etkisi görülmüştür”
- ❑ "Dezenflasyon döneminde, ana eğilime ek olarak manşet enflasyon da gerilemeye başlarken, döviz kuru istikrarı, cari işlemler dengesinde iyileşme, sermaye akımlarında kalıcı güçlenme ve rezervlerde artış devam edecektir.
- ❑ Enflasyon patikasına dair “algı, kabul ve itibar” üçlüsünün, enflasyonun bu patikaya oturabilmesi için çok önemli bir araç ve kolaylaştırıcı faktör olduğunu ifade eden Erkan, “Biz üzerimize düşeni yaptığımız ve yaptıklarımız üzerinden bizi değerlendirip bu patikaya olan inancınızı pekiştirirseniz, enflasyonu bu patika üzerinde oturtup dezenflasyonu minimum maliyetle gerçekleştirmemiz mümkün olabilecektir. **Biz üzerimize düşeni yaparken şu ya da bu sebeple “algı, kabul, itibar” üçlüsü devreye girmiyorsa, enflasyonu daha yüksek bir maliyetle de olsa bu patikaya oturtmaya azimli ve kararlıyız” ifadelerini kullandı.**
- ❑ İşte bu son cümle aslında çok önemli bir sözlü yönlendirmeyi de bünyesinde barındırıyordu ki...
- ❑ TCMB’nin dezenflasyon sürecindeki kararlılığını ve bu işin kolay ya da zor olmasının bir anlamda paydaşlardaki algı, kabul ve itibar üçlemesine bağlı olmasıyla sanki şu deniliyordu:
- ❑ Öyle ya da böyle bu acı ilaç içilecek!

Sn. Şimşek'in demeçleri TCMB politikalarını destekledi

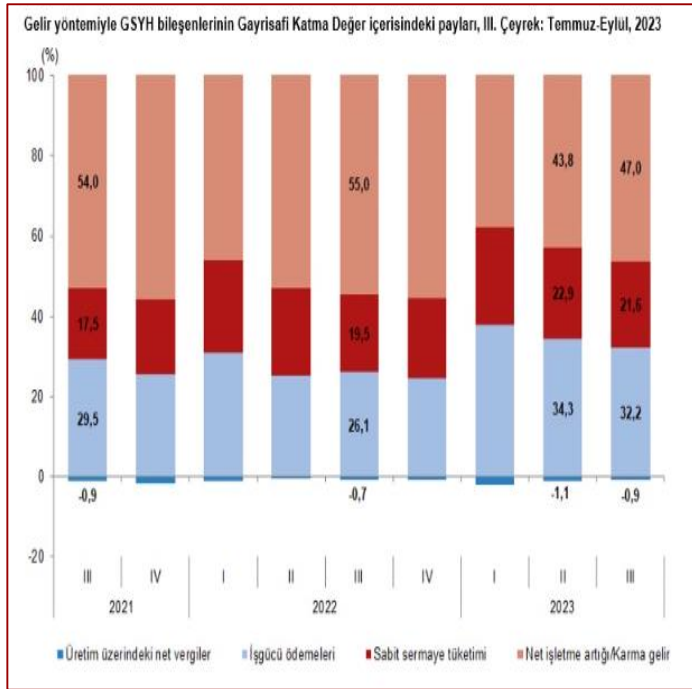
- ❑ Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, TRT Haber'de ekonomiye ilişkin açıklamalarda bulundu. Küresel büyümenin oldukça üzerinde bir büyüme sağlanacağını belirten Şimşek, "İstihdam artışı çok güçlü" dedi. Konuşmasının devamında,
- ❑ "Amacımız büyümeyi yeniden dengelemek, bunu önemsiyoruz. Önemli olan büyümenin kalitesini artırmak, OVP'nin hedefi bunu gerçekleştirmek. Enflasyonu tek haneye düşürebilsek sürdürülebilir büyümeyi sağlayabiliriz" şeklinde söyleyen Şimşek, "Esas olarak verimliliğe odaklanacağız."
- ❑ Büyümenin yüksek çıkması olumlu ama yeterli değil. Önümüzdeki dönemde büyüme bir miktar yavaşlayacak. Bunda korkulacak bir şey yok. Önemli olan Türkiye'nin yüksek sürdürülebilir patikasına girmesi" mesajını verdi.
- ❑ Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek, borsa ve dövizden kazanana yüzde 40 vergi uygulanacak söylemlerine açıklık getirerek, "Yüzde 40'luk vergiye ilişkin yetki bir yetkidir, onun piyasa şartları elverir mi, hangi düzeyde, hangi vadelerde ne zaman yapılacağı hususu daha sonra değerlendirilecek, belki hiç bir zaman uygulanmayacak, koşullara bakacağız" olarak belirtti.
- ❑ İş dünyasına seslenen Şimşek, "Fiyat artışlarında makulleşmeye gitmeleri kaçınılmaz, politika çerçevesi bunu zorunlu hale getirecek. Önümüzdeki dönemde iç talep yavaşlayacak, şirketlerimiz mutlaka dış pazar arayışına girsinler, her türlü desteği vereceğiz" derken, ayrıca, "Yakın dönemde açıklayacağız, Türk Eximbank'a 10 yıl vadeli, yüksek montanlı, sermaye benzeri bir kredi getireceğiz" olarak belirtti.
- ❑ Demeçte öne çıkan iki önemli konudan biri iç piyasadaki yavaşlamaya yönelik algının yavaş yavaş oturulması ve dış pazarlarla hem ihracata hem de yeni pazarlara yönelmenin kredi politikalarıyla desteklenecek oluşu,
- ❑ Diğer taraftan borsa ve dövizden kazanana yönelik yüzde 40 düzeyindeki vergi kararına ilişkin Cumhurbaşkanı yetkisinin piyasa koşullarına göre değerlendirileceğinin açıklanması ile bu yatırım pozisyonlarındaki panik çıkışlarının engellenmesiydi.

KKM'den çıkışın ince ayarı

- ❑ Ağustos ayında başlayan düzenlemelerle beraber KKM ve DDM'den dönüşler de artış kaydetti. Üstelik buradan vade sonuyla gerçekleşen çıkışlar, öyle korkulduğu üzere dövize dönüşle de değil, TL hesaplara geçişlerle sağlandı.
- ❑ Bir anlamda KKM'deki köpük, ince ayar sayesinde başarılı bir biçimde alınarak, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine göre 24 Kasım haftasında 29,2 milyar TL gerileme gösterdi. KKM bu dönem itibariyle toplam büyüklük 2,7 trilyon TL oldu..
- ❑ TCMB, blogunda bu hafta bu konuyla ilgili bir araştırma makalesi yayınladı.
- ❑ Araştırma makalesinde Ağustos ayında başlayan düzenlemelerin KKM ve DDM hesaplarından çıkışlarda döviz alıcısı olma olasılıkları hesaplanmış ve hem etki hem de resresyon analizlerine göre olasılığın azaldığı tespitine yer verilmiş.
- ❑ Diğer taraftan Türkiye'de dolarizasyonun ortalama yüzde 30'larda oluşu, haftanın son iş gününde KKM faiz oranının politika faizinin yüzde 85'inden daha düşük olmamasına yönelik ince ayar bir kararı da gerektirmiştir diyebiliriz.

III. Çeyrek büyümesi beklenenden fazla ancak nötr geldi

- ❑ Türkiye ekonomisi 2023 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 5,9 ile beklentilerin üzerinde büyüme kaydederken, çeyreklik büyüme yüzde 0,3 ile beklentinin oldukça altında gerçekleşti. Büyümede yılın üçüncü çeyreğinde de yavaşlama olsa da iç talebin katkısı öne çıktı. Üçüncü çeyrekte yatırımların desteği de dikkat çekti.
- ❑ Her ne kadar geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre beklenti üstü bir büyüme kaydedilmiş olsa da çeyrekten çeyreğe bakıldığında artık yavaş yavaş da olsa bir nötralizasyona doğru gidildiği görülmekte. Bu etki takvim ve mevsim etkisinden arındırılmış rakamlarda daha da net gözükmektedir.
- ❑ Büyümenin kompozisyonuna bakıldığında yüzde 7,7 ile hane halkı tüketiminin ağırlıklı olduğu görülürken, net ihracat ve stokların katkısının negatif olduğu görüldü.
- ❑ Diğer taraftan makine teçhizatı yüzde 23,7; inşaatta ise yüzde 7,9 ile bu çeyrekte yatırımların hızlandığı görüldü.
- ❑ Üçüncü çeyrek itibarıyla ücretlilerin GSYİH'dan aldıkları pay ise 32,2 oldu.

NYT, İsraililerin Hamas Saldırısını Bidiğini Yazdı

- ❑ Kısa süreli bir insani aranın ardından (maalesef ateşkesin bile telaffuz edilmesinden korkularak) haftanın son iş gününde İsrail'in saldırıları yeniden başladı.
- ❑ Ancak bu defa İsrail'in üzerinde önemli baskı olduğu, ABD dış işleri bakanının bile saldırılarda insan hakkı ihlaline dikkat edilmesi uyarısında bulunması konuşuluyor.
- ❑ Diğer taraftan 7 Ekim'de gerçekleşen Hamas saldırısının başından beri İsraili yetkililerce bilindiğine yönelik iddiaların da giderek doğrulandığı görülmekte.
- ❑ NYT'de 30 Kasım tarihinde çıkan bir makalede belgeler, e-postalar ve röportajlar, İsraili yetkililerin Hamas'ın 7 Ekim'deki terör saldırısına ilişkin savaş planını, olay gerçekleşmeden bir yıldan fazla bir süre önce elde ettiğini gösterdiğini ve İsraili askeri ve istihbarat yetkililerinin ise Hamas'ın bunu gerçekleştirmesinin çok zor olduğunu düşünerek, red ettiği ifade ediliyor.
- ❑ Ayrıca NYT tarafından incelenip, tercüme edilen bir belgede (İsrail yetkililerinin "Eriha Duvarı" kod adını verdiği yaklaşık 40 sayfalık belge,) yaklaşık 1.200 kişinin ölümüne yol açan durumu özetlediğini iddia ediyor.
- ❑ Makalede The Times'ın görüntülediği şifreli e-postalara göre ise Gazze bölümündeki bir albayın tehlikeyi görmezden geldiği ifade ediliyor.

Tartışmalı geçen OPEC+ kararı, fiyatı düşürdü

- ❑ Kasım'ın 26'sından 30'una ertelenip, üstelik de uzaktan yapılmasına karar verilen OPEC+'nın +'sının başa bela olmaya başladığı açıkça görülüyor.
- ❑ Kasım ayındaki toplantının bir ileri bir geri yapışı ve sonucunda bir basın açıklamasının bile olmaması, OPEC +'nın karşılaştığı zorlukları ortaya koyuyor. Petrol fiyatlarındaki son düşüşler, hem Çin ekonomisine ilişkin kaygıların etkisiyle küresel talebin yavaşlayacağına dair beklentileri hem de jeopolitik risklerin düştüğü gerçeğini yansıtıyor:
- ❑ Artık çok az kişi Gazze'deki savaşın daha geniş bir bölgesel çatışmaya dönüşmesini bekliyor. Aynı zamanda, aralarında Amerika, Brezilya ve Guyana'nın da bulunduğu diğer üreticiler, OPEC +'nın kesintilerini telafi ederek üretimlerini arttırmış durumda.
- ❑ OPEC, 2016 yılında artı işaretini aldığı anda on ülkeyi daha bünyesine kattı ve son toplantıdan çıkan karara göre 2024'te Brezilya'yı da bünyesine katacak.
- ❑ Sorun şu ki büyükler fiyatları avantaja çevirmek için daha fazla üretim kısıntısı yapmak isterken, Angola ve Gabon gibi ülkeler ise artıştan yana...
- ❑ Sonuç olarak OPEC+, 2024'ün ilk çeyreği için piyasa beklentisinin altında kalan petrol üretim kesintisi üzerinde anlaşmaya vardı. Bu kararın ardından petrol fiyatları, Asya işlem saatlerinde düşüşe geçerken Brent petrol vadeliileri, 80 dolar sınırına kadar geriledi.
- ❑ Dünya petrol tedarikinin %40'ından fazlasını sağlayan Rusya, Suudi Arabistan ve diğer OPEC+ üyeleri, önümüzdeki yılın ilk çeyreği için günlük yaklaşık 2,2 milyon varillik gönüllü üretim kesintisi yapılması konusunda anlaşmaya vardı.
- ❑ Diğer yandan bu kesintilerin en az 1,3 milyon varillik bölümü şu an Rusya ve Suudi Arabistan'ın gönüllü olarak uyguladığı kısıtlamaların uzantısı olacak. Daha önce iki ülkenin yeni ek kesintilerinin 2 milyon varili bulabileceği üzerinde duruluyordu.

Haftadan kalanlar

- ❑ Portföy yönetim şirketleri ve bu şirketlerin faaliyetlerine ilişkin değişiklik yapılmasına dair tebliğ Resmi Gazete'de yayımlandı.
- ❑ Akkuyu NGS'de sona gelindi: İlk ünite 2025'te devrede.
- ❑ Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz Ankara'da gazetecilerin sorularını yanıtlarak toplumsal kredi notu uygulamasına sona aşamaya geldiğini söyledi.
- ❑ SPK Başkanı İbrahim Ömer Gönül, kamuoyunda "yüksek karlı gizli fon" olarak bilinen davaya ilişkin, "Söz konusu olay, bir dolandırıcılık olayı. Sermaye Piyasası mevzuatına göre bir fon değil bu, tamamen dolandırıcılık." dedi.
- ❑ Financial Times, Türkiye'nin Rusya'ya yönelik askeri bağlantılı mal ihracatının artmasını haberleştirdi. FT durumun "Batı'daki kaygıları artırdığı" değerlendirmesinde bulundu.
- ❑ CHP Genel Başkanı Özgür Özel, İYİ Parti Genel Merkezi'nde Meral Akşener'i ziyaret etti. Akşener, Özel'in seçim işbirliği önerisini GİK'te değerlendireceklerini açıkladı.
- ❑ ABD'li dev yatırım bankası Citi, dolar/TL için 2024 ortalama 35,93, 2025 ortalaması 41,59 olarak tahmin ederken, raporda, işsizlik oranının bu yıl yüzde 9,6, 2024'te yüzde 12,4 ve 2025'te yüzde 12,1 olmasının beklendiği açıklandı.
- ❑ İstanbul'da perakende fiyatlar kasımda, bir önceki aya göre yüzde 3.79 artarken; yıllık bazda yüzde 73.89 olarak hesaplandı.
- ❑ S&P Türkiye'nin kredi not görünümünü durağandan pozitifeye yükseltti.
- ❑ Ekim 2023'te 48,4 olan İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI, Kasım'da 47,2 olarak gerçekleşti.
- ❑ 14 sosyal medya fenomeninin mal varlığına el konuldu
- ❑ HEDEP: İstanbul için AK Parti'ye de CHP'ye de kapımız açık
- ❑ Usta oyuncu Can Gürzap hayatını kaybetti
- ❑ BofA raporuna göre, kasım ayı hisse senedi ve tahvil portföyü için son otuz yılın en iyi ayı oldu. Öte yandan, her iki piyasa son yılların en iyi getirisini sağladı.

Hizmet Üretici Fiyat Endeksi, Ekim 2023

- ❑ H-ÜFE 2023 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre %1,21, bir önceki yılın Aralık ayına göre %74,08, bir önceki yılın aynı ayına göre %76,99 ve on iki aylık ortalamalara göre %77,10 artış gösterdi.
- ❑ H-ÜFE sektörlerinden konaklama hizmetleri %10,53, seyahat acentesi, tur operatörü, diğer rezervasyon hizmetleri ve ilgili hizmetler %8,37, hava yolu taşımacılığı hizmetleri %3,09 ile endekslerin en fazla azalış gösterdiği alt sektörler oldu. Buna karşılık programcılık ve yayıncılık hizmetleri %19,25, reklamcılık ve piyasa araştırması hizmetleri %11,36, bilgi hizmetleri %6,80 ile endekslerin en fazla arttığı alt sektörler oldu.

